

„Службени гласник РС“, бр. 54/2016

ТРЕЋЕ ОДЕЉЕЊЕ

ПРЕДМЕТ САВИЋ И ДРУГИ против СРБИЈЕ

(Представке бр. 22080/09, 56465/13, 73656/14, 75791/14, 626/15, 629/15, 634/15 и 1906/15)

ПРЕСУДА

СТРАЗБУР

5. април 2016. године

Ова пресуда је правоснажна али може бити предмет редаторске измене.

У предмету Савић и други против Србије,

Европски суд за људска права (Треће одељење), на заседању Одбора у саставу:

George Nicolaou, *председник,*

Branko Lubarda,

Pere Pastor Vilanova, *судије,*

и Marialena Tsirli, *заменик секретара Одељења,*

После већања на затвореној седници 15. марта 2016. године,

Доноси следећу пресуду, која је усвојена тог дана:

ПОСТУПАК

1. Предмет је формиран на основу осам представки (бр. 22080/09, 56465/13, 73656/14, 75791/14, 626/15, 629/15, 634/15 и 1906/15) против Србије поднетих Суду према члану 34. Конвенције за заштиту људских права и основних слобода (у даљем тексту: „Конвенција”). Сви подносиоци представки су били српски држављани, а њихови лични подаци и остале релевантне појединости утврђене су у додатку уз ову пресуду.

2. Владу Србије (у даљем тексту: „Влада”) заступала је њена заступница, госпођа Вања Родић.

3. Представке су 9. марта 2015. године прослеђене Влади.

4. Влада је ставила примедбу на разматрање представке од стране Одбора. Пошто је размотрио ову примедбу, Суд је исту одбацио.

ЧИЊЕНИЦЕ

ОКОЛНОСТИ ПРЕДМЕТА

5. Подносиоци представки су се, према члану 6. став 1. Конвенције, жалили на дужину трајања разних кривичних и парничних поступака.

6. Сви подносиоци представки добили су одлуке Уставног суда Србије, који је утврдио повреду њиховог права на суђење у разумном року и досудио им одређене износе на име накнаде нематеријалне штете (види додатак уз ову пресуду).

ПРАВО

I. ЗДРУЖИВАЊЕ ПРЕДСТАВКИ

7. С обзиром на слично предметно питање представки, Суд сматра да је прикладно да се оне разматрају заједно и да се донесе једна пресуда.

II. НАВОДНА ПОВРЕДА ЧЛАНА 6. СТАВ 1. КОНВЕНЦИЈЕ

8. Подносиоци представки жалили су се на то да је дужина трајања кривичних и парничних поступака у питању била неспојива са захтевом „разумног рока”. Они су се позвали на члан 6. став 1. Конвенције, који гласи како следи:

Члан 6. став 1.

„Свако, током одлучивања о његовим грађанским правима и обавезама ..., има право на ... расправу у разумном року пред ... судом ...”

А. Допуштеност

9. Влада је изнела да подносиоци представки не могу тврдити да су жртве наводне повреде (види став 12. у даљем тексту).

10. Суд сматра да је примедба Владе тесно повезана са суштином притужбе подносилаца представке, па се мора спојити са основаношћу.

11. Суд даље примећује да ова притужба није очигледно неоснована у смислу члана 35. став (а) Конвенције. Она није недопуштена ни по једном другом основу. Према томе, мора се прогласити допуштеном.

Б. Основаност

12. Влада је изнела да су сви подносиоци представки изгубили статус жртве, будући да су добили одлуке Уставног суда. Према мишљењу Владе, утврђивање повреде права и досуђивање накнаде нематеријалне штете, представљало је довољно обештећење за кршење права подносилаца на суђење у разумном року.

13. Подносиоци представки се са тим нису сложили.

14. Суд подсећа да статус „жртве” подносиоца представке, у смислу члана 34. Конвенције, зависи од чињенице да ли су домаћи органи признали, било изричито или прећутно, наводну повреду Конвенције и, ако је неопходно, пружили одговарајуће обештећење у вези с њом. Тек када се ови услови испуне, супсидијарна природа заштитног механизма Конвенције искључује разматрање представке (види *Видаковић против Србије* (одлука) број 16231/07, став 24. мај 2011. године; *Cocchiarella против Италије* [ВВ], број 64886/01, став 71, ЕЦХР 2006-V; и *Cataldo против Италије* (одлука), број 45656/99, 3. јун 2004. године).

15. С тим у вези, Суд примећује да је Уставни суд нашао да је повређено право подносилаца представки на суђење у разумном року (види став 6. у горњем тексту), чиме је потврдио повреду на коју се жале и, делотворно, задовољио први услов утврђен праксом Суда.

16. Статус жртве подносилаца представке онда зависи од тога да ли је пружено обештећење било адекватно и довољно, с обзиром на правично задовољење, како је прописано чланом 41. Конвенције (види *Dubjaková против Словачке* (одлука), број 67299/01, 19. октобар 2004. године).

17. С тим у вези, Суд подсећа да се у предметима у вези са дужином трајања поступка, једна од карактеристика довољног обештећења која може уклонити статус жртве тужиоца, односи на досуђени износ. Овај износ посебно зависи од карактеристика и делотворности правног лека. Стога су, државе, као што је Србија, које су усвојиле правни лек осмишљен и за убрзање поступка и пружање накнаде, слободне да досуђују износе који – иако су нижи од оних које Суд досуђује – нису неразумни (види *Cocchiarella против Италије* [ВВ], цитирана у горњем тексту, ст. 96, 97.).

18. У конкретним предметима, Уставни суд је, поред наведеног утврђивања повреде, утврдио да подносиоци представки имају право на разне износе за тражену нематеријалну штету (прецизирани у додатку уз ову пресуду).

19. Ако се вратимо на износе стварно досуђене подносиоцима представки, Суд примећује да су накнаде досуђене у овим предметима значајно ниже у поређењу са износима досуђеним за упоредива кашњења у пракси Суда. Он би нагласио, с тим у вези, важност разумног износа правичног задовољења који се досуђује у домаћем систему, да би се правни лек у питању сматрао делотворним према Конвенцији. Да ли се досуђени износ може сматрати разумним, мора се, међутим, ценити у светлу свих околности предмета. То укључује, не само трајање поступка у одређеном предмету, већ и вредност досуђеног износа у светлу животног стандарда у држави о којој је реч, и чињеницу да се према националном систему накнада углавном досуђује и исплаћује брже него што би био случај да о том предмету одлучује Суд према члану 41. Конвенције.

20. У светлу материјала у спису и с обзиром на посебне околности предмета, Суд сматра да се износи досуђени подносиоцима представки не могу сматрати довољним, нити да представљају одговарајуће обештећење за претрпљене повреде.

21. Суд, према томе, закључује да подносиоци представки нису изгубили статус жртава, у смислу члана 34. Конвенције. Примедба Владе, с тим у вези, мора се одбацити.

22. С обзиром на горе наведено, а посебно на став Суда у вези са статусом жртве подносилаца представки, Суд закључује да је у конкретним случајевима дужина поступка била претерана и није испунила захтев „разумног рока”.

23. Према томе, дошло је до повреде члана 6. став 1. Конвенције.

III. ОСТАЛЕ НАВОДНЕ ПОВРЕДЕ КОНВЕНЦИЈЕ

24. Неки подносиоци представки су се, такође, позвали на повреде и других чланова Конвенције.

25. Суд сматра да, у светлу свих материјала које поседује и у оној мери у којој су ствари на које се подносиоци жале у оквиру његове надлежности, ове притужбе не откривају појаву повреде права и слобода утврђених Конвенцијом и протоколима уз њу.

26. Произилази да је овај део представки очигледно неоснован и мора се одбацити, у складу са чланом 35. ст. 3. и 4. Конвенције.

IV. ПРИМЕНА ЧЛАНА 41. КОНВЕНЦИЈЕ

27. Члан 41. Конвенције прописује:

„Када Суд утврди прекршај Конвенције или протокола уз њу, а унутрашње право Високе стране уговорнице у питању омогућава само делимичну одштету, Суд ће, ако је то потребно, пружити правично задовољење оштећеној странци.”

28. Подносиоци представки су тражили разне износе на име накнаде нематеријалне штете коју је претрпео сваки од њих. Тражени износи су назначени у приложеној табели. Подносиоци представки су, такође, тражили разне износе на име накнаде материјалне штете, као и за судске трошкове настале у поступку пред Судом.

29. Влада је тражене износе сматрала претераним.

30. Суд налази да подносиоци представки нису показали да је наводну материјалну штету заправо изазвала дужина поступака пред домаћим судовима и не примећује узрочну везу између утврђене повреде и наводне материјалне штете. Он, према томе, одбацује потраживања подносилаца представки за материјалну штету.

31. Подносиатељка представке госпођа Драгица Костић (представка број 56465/13) није имала захтев за накнаду нематеријалне штете. Она је, међутим, тражила 1.000 евра за трошкове настале пред Судом. С обзиром на горе наведено, Суд сматра да њој треба досудити само трошкове.

32. С обзиром на документе које поседује и своју судску праксу (види *Немет против Србије*, број 22543/05, 8. децембар 2009. године), Суд сматра да је оправдано да се износи назначени у приложеној табели досуде на име нематеријалне штете и трошкова, умањени за све износе који су можда већ исплаћени с тим у вези на домаћем нивоу.

Б. Затезна камата

33. Суд сматра да је примерено да затезна камата буде заснована на најнижој каматној стопи Европске централе банке уз додатак од три процентна поена.

ИЗ ТИХ РАЗЛОГА, СУД, ЈЕДНОГЛАСНО

1. *Одлучује* да представке здружи;
2. *Здружује* са основаношћу Владине примедбе у вези са статусом жртве подносилаца представке и одбија је;
3. *Проглашава* притужбе у вези са претераном дужином парничног/кривичног поступка допуштеним, а преостали део представки недопуштеним;
4. *Утврђује* да је дошло до повреде члана 6. став 1. Конвенције;
5. *Утврђује*

(а) да Гужена држава, на име нематеријалне штете и трошкова, исплати подносиоцима представки, у року од три месеца, износе назначене у приложеној табели, заједно са порезом који се може наплатити и који ће се претворити у локалну валуту, по курсу важећем на дан измирења, после одузимања свих износа који су можда већ исплаћени по овом основу;

(б) да по истеку горе наведена три месеца до исплате, треба платити обичну камату на горе наведене износе по стопи која је једнака најнижој каматној стопи Европске централне банке у законском периоду уз додатак од три процентна поена.

6. *Одбија* преостали део захтева подносилаца представки за правично задовољење.

Састављено на енглеском језику и достављено у писаној форми на дан 5. априла 2015. године, у складу са правилом 77 ст. 2. и 3. Пословника Суда.

Marialena Tsirli Заменик секретара	George Nicolaou Председник
---------------------------------------	-------------------------------

Бр.	Број представке Датум подношења	Име подносиоца представке, датум рођења и пребивалиште	Заступник	Почетак поступка	Завршетак поступка	Укупна дужина и број инстанци од 3. марта 2004. године (датум ступања Конвенције на снагу)	Појединости одлуке Уставног суда; Досуђено правично задовољење	Накнада нематеријалне штете у сврима	Износи досуђени на име нематеријалну штету и трошкове по подносиоцу представке у сврима (заједно са порезом који се може наплатити подносиоцима представки) ¹
1.	22080/09 14/04/2009	Видан САВИЋ 03/01/1963 Смедерево	-	03/03/2004 (23/12/2002)	06/06/2012	8 година и 3 месеца 2 нивоа судске надлежности	Уж-6732/2012 од 30. октобра 2014 400 евра	15.000	2.200
2.	56465/13 30/08/2013	Драгица КОСТИЋ 07/10/1944 Бор	Весна Петра МАКСИМОВИЋ	03/03/2004 (10/11/2003)	20/02/2013	8 година и 11 месеци 2 нивоа судске надлежности	Уж-3383/2010 од 28. фебруара 2013. године 600 евра	Види став 31 пресуде	500
3.	73656/14 04/11/2014	Гордана КУРЛАГИЋ 12/05/1964 Ужице	Верица ДУЛОВИЋ ЋУЛАФИЋ	14/07/2005	02/02/2012	6 година и 6 месеци 2 нивоа судске надлежности	Уж-5848/2011 од 17. априла 2014. године 300 евра	10.000	2.800
4.	75971/14 27/11/2014	Ромео ВУЧЕНОВ 03/04/1980 Футог	Дејана СПАСОЈЕВИЋ ИВАНЧИЋ	03/03/2004 (17/09/2003)	26/05/2010	6 година и 6 месеци 2 нивоа судске надлежности	Уж-4180/2011 од 11. Јула 2014. године 400 евра	3.000	2.500
5.	626/15 10/12/2014	Родољуб ГРУЈИЋ 6/06/1955 Чачак	Раденко ГЛАВОЊИЋ	05/08/2004	23/09/2011	7 година и 1 месец 2 нивоа судске надлежности	Уж-6019/2011 од 29. маја 2014. године 300 евра	1.000	1.500
6.	629/15 10/12/2014	Влајко СТИШОВИЋ 15/05/1963 Чачак	Раденко ГЛАВОЊИЋ	05/08/2004	23/09/2011	7 година и 1 месец 2 нивоа судске надлежности	Уж-6019/2011 of 29 Мај 2014 300 Euros	1.000	1.500
7.	634/15 10/12/2014	Славко ПАНИЋ 14/02/1964 Чачак	Раденко ГЛАВОЊИЋ	05/08/2004	23/09/2011	7 година и 1 месец 2 нивоа судске надлежности	Уж-6019/2011 од 29. маја 2014. године 300 евра	1.000	1.500
8.	1906/15 10/12/2014	Бориша ЈОВАНОВИЋ 08/01/1953 Чачак	Раденко ГЛАВОЊИЋ	06/07/2005	23/09/2011	6 година и 2 месеца 2 нивоа судске надлежности	Уж-6019/2011 од 29. маја 2014. године 300 евра	1.000	1.500